

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,
e-mail: mayor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>
ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007 ISO 27001:2005

ДО

ЛЮБОМИР ХРИСТОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ШУМЕН

НАЙДЕН КОСЕВ
ЗАМЕСТНИК-КМЕТ ПО „ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА“ В ОБЩИНА ШУМЕН

проф.д.т.н.инж. **БОРИСЛАВ БЕДЖЕВ**
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ОБЩИНА ШУМЕН

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ	
п.код 9700 гр.Шумен	
Регистрационен индекс и дата	
61/01/320	24.11.2017
Място за изпълнение	

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Публикувания на 20.11.2017 г., на официалната интернет страница на Община Шумен, „Проект за изменение и допълнение на Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Шумен“.

Уважаеми Господа,

Настоящото Становище е по повод публикувания за обществено обсъждане „Проект за изменение и допълнение на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Шумен“ и на основание предоставените ми правомощия по чл. 17 от Правилника за организацията и дейността на Обществения посредник на територията на Община Шумен.

Предметът на настоящото обследване е свързан с §6 на предложението, което предвижда изменение в чл. 28 на Наредбата и предвижда въвеждането на месечна такса за родителите или настойниците на деца на 5 - 6 годишна възраст за целодневно, полудневно и почасово ползване на детските градини в Община Шумен.

Проблемът с определянето от страна на общините на месечни такси за ползване на детските градини от децата на 5 - 6 годишна възраст възникна след решението на държавата да въведе задължителна предучилищна подготовка и ранно обхващане на подрастващите в образователните институции. Целите на тази реформа бяха свързани с преодоляването на констатираните дефицити сред бъдещите ученици, свързани със слабо познание на българския език и липса на базови умения за придобиване на знания, което създава допълнителни проблеми в задължителното училищно образование. Особен фокус на реформата са затрудненията, изпитвани от страна на уязвимите и малцинствените групи и трудното им

приобщаване към сферата на образованието. По данни на Националния статистически институт нетният коефициент на записване в предучилищното образование през 2016 г. – 2017 г. е паднал до 79,4%, което означава, че всяко пето дете не е в обхвата на системата. Според неправителствени организации, следящи темата, тенденцията е низходяща още от периода 2013 г. – 2014 г. Те посочват, че ситуацията изглежда драматична особено сред ромската общност и цитират изследване на Агенцията на Европейския съюз за основните човешки права от 2011 г., според което едва 45% от ромските деца на възраст между 3 и 6 години посещават детска градина. Според експертите една от причините за всичко това е именно въвеждането от страна на общините на такси за ползване на детска градина в иначе задължителната предучилищна подготовка. Поради това, считам за неуместен представения мотив на вносителите на предложението, обосноваващ въвеждането на въпросните такси с цел да „*доведе и до осъществяване на споделена отговорност от страна на родителите, по отношение на посещението на децата им*“. Няма как да се съгласим и с мотива, че: „*Голяма част от родителите не уведомяват своевременно за отсъствия и присъствия, защото не заплащат такса*“. В тази връзка се чувствам длъжен да припомня, че съгласно **чл. 210, ал. 1, т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование** родителите се задължават да осигуряват редовното присъствие на детето в задължителното предучилищно образование, като уведомяват своевременно детската градина в случаите на отсъствие. Законът обвързва неспазването на това задължение с налагането по определен ред на имуществена санкция – глоба.

Въвежданите от общините такси за ползването на детските градини от страна на децата на 5 и 6 години се оказаха проблематични и от юридическа гледна точка. В годините се натрупа достатъчна съдебна практика, обосноваваща тяхната незаконосъобразност поради противоречие със стария Закон за народната просвета. Административното правораздаване в България подчертаваше факта, че услугата „детска градина“ е комплексна и включва в себе си отглеждане, възпитание и обучение. Община Шумен също премина по този път, като въведената през 2012 г. от Общински съвет – Шумен такса беше оспорена пред Административния съд и в крайна сметка отменена след Решение № 2538 на ВАС от 21.02.2014 г. Ситуацията днес изглежда по сходен начин. От 01.08.2016 г. е в сила приетият с ДВ, бр.79 от 13.10.2015 г. нов Закон за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/. В неговия чл. 9, ал. 1 е отбелязано, че „Задължителното предучилищно и училищно образование в държавните и общинските детски градини и училища е безплатно за децата и учениците“. Алинея 4 на същия текст гласи, че „Правото на безплатно образование се упражнява, като не се заплащат такси за обучението, осигурявано със средствата на държавния бюджет, и се ползва безплатно материалната база за обучение и развитие на интересите и способностите на децата и учениците...“. Новият закон също подчертава комплексността на услугата „детска градина“, като в чл. 24, ал. 1 е записано, че „Детската градина е институция в системата на предучилищното и училищното образование, в която се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от тригодишна възраст до постъпването им в I-ви клас в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование“.

Предложеният проект за изменение в общинската Наредба черпи юридически основания от текста на чл. 298, ал. 1 – „Издръжката на децата в предучилищното образование в държавните и общински детски градини и училища се осигурява със средства от държавния бюджет и със средства от общинския бюджет“, а ал. 2 допълва, че: „Родителите на децата заплащат такси за издръжка на дейности, които не се финансират от държавния бюджет“. Допълнителни основания предложението може да черпи и от промените в чл. 6, ал. 1, т. „г“ от ЗМДТ, който дава възможност на общините да определят местни такси за дейностите по отглеждане и възпитание в задължителното предучилищно образование за ползване на детската градина извън финансираните от държавата дейности. Без да оспорвам

юридическата валидност на посочените мотиви, считам че те представляват отстъпление от цялостната законова идея за детската градина като образователна институция със законово определени ангажименти по отглеждането, възпитанието, социализацията и обучението на децата. Допускането на разделение между дейностите по обучение (финансирано от държавата) и дейностите по отглеждане (финансирано чрез споделената отговорност на общините и родителите) допълнително ще минава реформата за ранното обхващане на децата в образователните институции и ще обезсмисли декларираната безплатност на задължителното предучилищно образование. Впрочем, следва да се добави, че група народни представители оспорват текста на **чл. 298, ал.2, ал. 3 и ал. 4 ЗПУО пред Конституционния съд на Република България**. Според тях въпросните текстове противоконституционно възлагат на родителите задължението да заплащат такси за издръжка на дейности, които не се финансират от държавния бюджет и тази разпоредба е изцяло в противоречие с чл. 53, ал. 3, изр. 1 от Конституцията, според който основното и средното образование в държавните и общинските училища е безплатно.

В заключение следва направеното предложение да се изследва и от гледна точка на понятието „такса“. Последната е възмездна форма на потребление на публична услуга. Съгласно чл. 7, ал. 1 от ЗМДТ местните такси се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по предоставянето на услугата. Таксата следва да е разходооправдана. В този смисъл, така представеното предложение за въвеждане на месечна такса за ползването на детските градини в общината изглежда недостатъчно мотивирано, което пък е отменително основание по чл. 146, ал. 2 от АПК. **За да бъдем конкретни – общата мотивировка, че с въвеждането на таксата ще се повишат приходите с около 192 000 лв. и ще се даде възможност за по-висока издръжка в бюджетите на детските градини при преминаването им към системата на делегирани бюджети изглежда далеч и встрани от аргументацията за заплащане на конкретна услуга.** Придружаващата предложението Таблица №1 също не помага много в това отношение. Включеното перо за заплащане на храненето на децата има своите юридически основания в Решение № 920 от 02.11.2016 г. на Министерския съвет на Република България, но изглежда неприемливо в размера на таксата да се включват компоненти като материали, ел.енергия, вода, отопление, текущи ремонти, командировъчни и застраховки.

С настоящото писмено Становище, Общественият посредник на Община Шумен предлага направеното предложение за въвеждане на месечна такса за ползването на детските градини от децата, подлежащи на безплатна, задължителна предучилищна подготовка, да бъде сериозно преосмислено. Повторното въвеждане на тази такса може да има своите финансови аргументи, но противоречи на всички опити за повишаване на качеството на образованието и представлява отстъпление от провежданата повече от четири години политика в Община Шумен. Политика, която се оценява от гражданите и е причина общината да бъде сочена за пример в редица експертни доклади и оценки.

Общественият посредник на Община Шумен продължава да отстоява позицията, че политическият дебат за превръщането на задължителното предучилищно образование в наистина безплатно следва да се изнесе на национално ниво. Недостигът на финансови средства за тази реформа следва да се покрие от държавния бюджет, а не да се прехвърля върху родителите и настойниците, чиито деца държавата изисква в институциите от все по-ранна възраст.

ДАТА: 24.11.2012 г.

Обществен посредник:

Иван Капралов

